

PAKLAUSTI PRIEŠ SUGRĮŽTANT

Migracijos informacijos centras „Renkuosi Lietuvą“ jau daugiau nei keturis mėnesius teikia konsultacijas sugrįžti gyventi į Lietuvą planuojantiems arba apie tai galvojantiems užsienio lietuviams. Centro darbuotojai sulaukia ne tik pačių įvairiausių klausimų, bet ir pasiūlymų, nuomonių, kurios kartu su rūpimais klausimais metų pabaigoje bus apibendrintos ir pristatytos atsakingoms institucijoms. Tai turėtų tapti svarbiu informacijos šaltiniu sprendžiant įvairias problemas, su kuriomis susiduria į Lietuvą grįžtantys lietuviai. Dažniausiai užsienyje gyvenantys tautiečiai domisi socialinėmis garantijomis sugrįžus į Lietuvą, pensijų, švietimo ir sveikatos apsaugos sistemų pokyčiais.

„Kai centras pradėjo veikti vasaros pradžioje, atrodė, kad užsienio lietuviams rūpi pačių įvairiausių sričių klausimai. Žmonės teiravosi, kaip įregistruoti mašiną su vairu kairėje, ar galima vaiką priregistruoti Lietuvoje, nors vienas iš tėvų nėra lietuvis, kokios yra sąlygos norint Lietuvoje įsigyti žemės ir dar daugybė kitų klausimų. Tačiau dabar pastebime, kad vis tik vienos temos yra gerokai aktualesnės už kitas“, – pasakoja „Renkuosi Lietuvą“ koordinatorė Eglė Mačiulytė. Per keturis mėnesius „Renkuosi Lietuvą“ internetinėje svetainėje apsilankė beveik 17 tūkstančių vartotojų, sulaukta per šimto užklausų ir skambučių. Daugiausiai lankytojų tarp užsienio šalių vartotojų sulaukiama iš Didžiosios Britanijos. Jų skaičius daugiau nei keturis kartus didesnis nei antroje vietoje esančios Norvegijos. Trečioje ir ketvirtoje – JAV ir Airijos lietuviai. Pasak projekto koordinatorės dažniausiai žmonės domina su įvairiomis socialinėmis išmokomis susiję klausimai: „Tikrai nemanome, kad žmonės grįžta tikėdamiesi gyventi tik iš pašalpų ar kitų socialinių išmokų. Kai grįžtama neturint jokio konkretaus darbo pasiūlymo, automatiškai kyla klausimas – kaip pragyventi tuo metu, kol žmogus ieškosis darbo. Todėl šioje vietoje mes stengiamės suteikti visą reikiamą informaciją. Kad žmonės tiksliai žinotų, ko jie gali tikėtis“.

Be socialinių garantijų, užsienio lietuviai taip pat domisi švietimo klausimais. Tiek lankomumas informaciniame puslapyje, tiek gautos užklausos rodo, kad šeimoms, grįžtančioms su mokyklinio amžiaus vaikais, kyla daug klausimų registruojant vaikus į mokymo įstaigas Lietuvoje. „Jau dabar matome, kad šioje srityje teorija išdėstyta įstatymuose ir teisės aktuose prasilenkia su praktika. Metų pabaigoje rengdami pristatymus susijusioms institucijoms tikrai perduosime gautas nuomones ir patirtis“, – pabrėžia E. Mačiulytė. Taip pat lietuvius domina ir kiti su švietimu susiję klausimai – stojimas į aukštąsias mokyklas, nuotolinis mokymasis, stipendijų skyrimo tvarka.

Dažnai gyventi į Lietuvą grįžtantys lietuviai grįžta ne vieni, bet su savo šeimos nariais ar draugais, kurie nėra Lietuvos piliečiai. Klausimai, susiję su jų gyvenimu ir integracija Lietuvoje, taip pat labai dažni. „Šios tematikos klausimai kelia daugiausiai papildomų klausimų. Kiekviena situacija yra labai individuali, reikalaujanti atskiro aiškinimosi. Šioje srityje žmogui atsakymus rasti savarankiškai būtų nepaprastai sudėtinga“, – teigia projekto koordinatorė. Be jau minėtų sričių lietuviai domisi ir sveikatos apsaugos sistema Lietuvoje. Jus domina, kaip veikia Europos Sąjungos piliečio sveikatos draudimo kortelė. Taip pat užsienio lietuviams aktualūs yra gyvenamosios vietos deklaravimo klausimai,

užsienio dokumentų registravimas Lietuvoje, įsidarbinimo galimybės.

„Renkuosi Lietuvą“ yra LR Vyriausybės finansuojamas projektas, kurį vykdo Tarptautinės migracijos organizacijos (TMO) Vilniaus biuras. Pasak jo vadovės Audros Sipavičienės, „Renkuosi Lietuvą“ tikslas nėra tik konsultuoti užsienio lietuvius. „Tai abipusis procesas. Centras ne tik konsultuoja grįžtančiuosius, bet ir renka informaciją, kuri ateityje turėtų tapti patikima priemone, palengvinančia grįžimo procesą. Džiaugiamės, kad pamažu šis centras tampa realia galimybe pasiekti ir išklausti užsienyje gyvenančių lietuvių problemas“, – teigė A. Sipavičienė. „Renkuosi Lietuvą“ darbuotojai šią savaitę buvo susitikę su lietuvių bendruomenės atstovais Dubline. Taip pat su Lietuvos Ambasados Airijoje darbuotojais. „Iš gaunamų klausimų mes identifikuojame tam tikras problemines sritis, tačiau tiesioginis bendravimas su ten gyvenančiais žmonėmis leidžia suprasti kur kas daugiau. Vizito Dubline metu gavome nemažai idėjų, kaip tobulinti savo teikiamas konsultacijas ir, svarbiausia, išgirdome realias problemas, su kuriomis susiduria ten gyvenantys lietuviai,“ – pasakoja E. Mačiulytė.

Pasak jos, šiuo metu centras ir toliau aktyviai teikia konsultacijas, baigia rengti tyrimą apie grįžtančius lietuvius ir jų problemas sugrįžus bei planuoja vizitą į Didžiąją Britaniją, kur susitiks su vietos lietuvių bendruomenės bei Ambasados atstovais. Metų pabaigoje visą sukauptą informaciją ir gautas nuomones pristatys susijusioms institucijoms, kurioms patikimos informacijos dažnai trūksta. Tikimasi, kad šios išvalgos svariai prisidės prie grįžimo proceso lengvinimo ir atkreips valdžios bei visuomenės dėmesį į pagrindines problemas, kurios kyla į namus sugrįžusiems lietuviams. „Renkuosi Lietuvą“ konsultacijas teikia telefonu, el. paštu, programa skype arba apsilankius projekto internetinėje svetainėje www.renkuosilietuva.lt.